

มาตรการทางกฎหมาย ในการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่

Legal Measures in Protecting the Youth and Children Smoking Cigarettes

นำ กรุณรุ่งโรจน์
วัชรินทร์ เจริญกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่จำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายในด้านการศึกษาเล่าเรียน ก่อปัญหาสุขภาพจิตขึ้นได้ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร กฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งการออกแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาข้อสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายที่ใช้เป็นมาตรการในการกำกับควบคุมเด็กและเยาวชนที่สูบบุหรี่ในปัจจุบันแต่ละฉบับยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ สังเกตได้จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนมีการสูบบุหรี่กันมากขึ้น ทำให้เกิดความ

เสียหายทางเศรษฐกิจแก่ครอบครัวและประเทศชาติในอนาคต จึงจำเป็นต้องสร้างมาตรการทางกฎหมายขึ้นมากำกับควบคุมมิให้เด็กและเยาวชนสูบบุหรี่

ข้อเสนอแนะ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 โดยเพิ่มเติม “มาตรา 4 / 1 ห้ามมิให้ผู้ซึ่งอายุไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์สูบบุหรี่” และแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษในมาตรา 17 จากเดิม ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แก้ไขเป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 มาตรา 4 / 1 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในหมวดบทกำหนดโทษ จากเดิม มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืน

* อาจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

** อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

มาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย ป้องกันเด็กและเยาวชน สูบบุหรี่

Abstract

This research aims to study the problems of the youth and children in smoking cigarettes increasingly, which causes the law quality in study. The case of addiction is increasing. This is the qualitative research that collect all legal data, acts rules and legal orders, regulations which concern the youth and children in cigarettes smoking of Thailand and foreign countries. Also the formats for interviewing the qualified persons, so that we can analysis the result and assume the problems.

As from the study, it is found that the measure in controlling and observing the youth and children in cigarettes smoking at present are not effective enough. We may observe that the number of children and youth in the schools, smoking more and more which cause the economic lose and the family up to the country in the future. So, we must solve this problem by means of law and controlling the children and youth in smoking.

The advise solutions are to increase and add the Act on Controlling the Production Act B.E. 2535 by adding “the article 4/1 forbidding

those who are under the eye not over 20 years to smoke cigarettes” and correcting and increasing the punishment in article 17, the old version that “those who defy article 4 or 5 must be imprisoned not more than one month of fined not over tow thousands baht or both.” This is changed “those who defy article 4, and 4/1 or article 5 must be imprisoned not over one month or fined not more than two thousands baht or both.” And change and increasing the Children Protection Act b.e.2546 in the defying definition in article 78 that those who defy article 26 must be imprisoned not over three months or fined not over thirteen thousands baht or both, being defied “article 78 those who defy article 26 must be imprisoned not over six month or defy not over fifteen thousands baht or both”

Keywords: Legal Measures, Protecting the Youth and Children, Smoking Cigarettes

บทนำ

การสูบบุหรี่เป็นปัญหาก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ที่อยู่ใกล้เคียง เนื่องจากมีสารต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดโรคร้ายแรงต่อร่างกาย เช่น โรคถุงลมโป่งพอง โรคมะเร็งปอด โรคมะเร็งของทุกอวัยวะ โรคหัวใจขาดเลือด เป็นต้น การสูบบุหรี่จึงเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคและการตายก่อนวัยอันควร ผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลกได้คาดการณ์ว่า ปัจจุบันมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ปีละ 4 ล้านคนทั่วโลกหรือวันละ 11,000 คน ถ้าสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง ผู้สูบบุหรี่จะมีอัตราการเสียชีวิตประมาณ 3 เท่าของคนที่ไม่สูบบุหรี่ และบุหรี่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อื่นในระยะยาวซึ่งอาจใช้ระยะ

เวลานานถึง 30 ปี ดังนั้นในประเทศกำลังพัฒนาที่มีอัตราการสูบบุหรี่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ก็จะมีอัตราการประชากรที่เจ็บป่วยและตายด้วยบุหรี่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน นอกจากนี้ บุรียังก่อให้เกิดผลต่าง ๆ ที่ตามมา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ชูชัย ศุภวงศ์ และสุภกร บัวสาย, 2539)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ถ้าหากริเริ่มสูบบุหรี่จนกระทั่งติดเป็นนิสัย และขั้นตอนต่อไปอาจเป็นจุดเริ่มต้นการเสพยาเสพติดในอนาคตได้ จึงควรมาตรการทางกฎหมายมาป้องกันและแก้ไข ปัญหาการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิผล และยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน และสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศ ในการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่
4. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่
5. เพื่อนำผลการศึกษามาเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี มาตรการ

ทางกฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ คำสั่ง และเอกสารอื่น ๆ ตลอดจนบทความทางวิชาการ ตำรากฎหมายจากนักวิชาการ คำพิพากษาของศาล ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ทั้งของไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการออกแบบสัมภาษณ์บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาประกอบสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัย

จากที่ได้ทำการศึกษามา เด็กและเยาวชนที่จะก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ในอนาคต และจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นประเทศชาติต้องการผู้ที่เป็นกำลังอันเข้มแข็ง สร้างความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมืองต่อไป นอกจากนี้เด็กและเยาวชนเป็นผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรม และภูมิปัญญา จากคนรุ่นก่อน เป็นผู้ที่กำลังจะก้าวขึ้นมามีบทบาททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมากในระยะเวลาอันใกล้ แต่จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นแสดงให้เห็นถึงมาตรการการควบคุมการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชน ยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

จากการสูบบุหรี่จะส่งผลกระทบต่อทั้งผู้สูบและผู้อยู่เคียงข้าง เนื่องจากในควันบุหรี่มีสารต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดโรคถุงลมโป่งพอง มะเร็งปอด มะเร็งของทุกอวัยวะ โรคหัวใจขาดเลือด ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกพบว่า มีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ปีละ 4 ล้านคนทั่วโลก หรือวันละ 11,000 คน ถ้าสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องผู้สูบบุหรี่จะมีอัตราการเสียชีวิตประมาณ 3 เท่าของคนที่ไม่สูบบุหรี่ และบุหรี่จะส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่ระยะยาวซึ่งอาจใช้เวลาระยะเวลาจนถึง 30 ปี ในประเทศกำลังพัฒนาที่มีอัตราการสูบบุหรี่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ก็จะมีอัตราการประชากรที่เจ็บป่วยและตายด้วย

บุหรืเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลดังกล่าวการสูบบุหรืของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ถ้าหากนี้เริ่มสูบบุหรืจนกระทั่งติดเป็นนิสัย ในที่สุดอาจนำไปสู่การเสพยาเสพติดจึงต้องหามาตรการทางกฎหมายป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรื

อภิปรายผล

จากการที่ผลการสำรวจผู้สูบบุหรืของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าเด็กและเยาวชนมีการสูบบุหรืเพิ่มมากขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นถึงมาตรการควบคุมยาสูบยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร อีกทั้งนักวิชาการของกระทรวงสาธารณสุข ยังพบว่าเด็กไทยมีอายุเริ่มสูบบุหรืลดลง และมีเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ติดบุหรืเพิ่มขึ้น โดยเด็กกลุ่มนี้เมื่อติดบุหรืเป็นประจำแล้วจะติดยาวนานมาก สาเหตุการติดบุหรืยังพบว่าเด็กและเยาวชนเคยเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรืในรูปแบบต่างๆ เป็นการส่งเสริมการขายจากบริษัทบุหรื ทางรัฐบาลได้หามาตรการในการป้องกันเด็กและเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของบุหรืด้วยการตรากฎหมาย ประกาศ ออกกฎกระทรวงขึ้นมาควบคุม ตามที่ได้ทำการศึกษามา ดังนี้

1) การควบคุมโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มีบทบัญญัติควบคุมและป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรืหรืออยู่ในมาตรา 4 ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้หรือผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ และมีบทกำหนดโทษมาตรา 17 ถ้าฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่การควบคุมในลักษณะดังกล่าว ยังไม่สามารถป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรืได้อย่างเด็ดขาด จะสังเกตเห็นได้จากสถิติเด็กและเยาวชนสูบบุหรืเพิ่มมากขึ้นทุกปี

2) ควบคุมโดยพระราชบัญญัติควบคุมสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรื พ.ศ. 2535 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามสูบบุหรืแก่ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งหมายถึงเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรืในสถานที่ที่กำหนดด้วยโดยกฎหมายดังกล่าวเป็นการประกาศกำหนดสถานที่ห้ามสูบบุหรื กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรื กำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตสูบบุหรืหรือเขตปลอดบุหรื กำหนดสภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตปลอดบุหรื และเขตสูบบุหรืเกี่ยวกับการระบายควันหรืออากาศ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแสดงเครื่องหมายในเขตสูบบุหรืหรือเขตปลอดบุหรื

3) ควบคุมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีบทบัญญัติที่เป็นการควบคุมเด็กและเยาวชนสูบบุหรืที่อยู่ในมาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรืแก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ และมีบทกำหนดโทษเอาไว้ในมาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จะสังเกตเห็นว่า ถึงแม้จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามปฏิบัติดังกล่าวแล้ว แต่ก็ยังพบว่าผู้ที่มีอายุเป็นจำนวนมาก บางครั้งจะพบเห็นเด็กและผู้ใหญ่สูบบุหรืมวนเดียวกันโดยผลัดเปลี่ยนกันสูบ

4) ควบคุมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มีบทบัญญัติที่เป็นการควบคุมเด็กและเยาวชนสูบบุหรือยู่ในมาตรา 16 ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ รับผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ เข้าทำงานในสถานบริการ และมีบทกำหนดโทษอยู่ในมาตรา 27 ถ้าฝ่าฝืนมีโทษให้สั่งพักได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน และมาตรา 16 / 1 วรรคสอง ห้ามมิให้ผู้รับ

อนุญาตตั้งสถานบริการ ยินยอมให้ปล่อยปลະละเลย ให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ และมีบทกำหนดโทษในมาตรา มาตรา 28 /1 วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท แต่ก็ยังไม่สามารถป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ได้ จะสังเกตได้จากพบว่าเด็กและเยาวชนเข้าไปในสถานบริการและสูบบุหรี่กันเป็นจำนวนมาก

5) ความคุ้มครองประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2549 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าว เป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนดสภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 เป็นการประกาศเกี่ยวกับการห้ามสูบบุหรี่แก่ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งหมายถึงเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ในสถานที่ที่กำหนดด้วย เช่น ในยานพาหนะโดยสารประจำทาง หรือยานพาหนะโดยสาร รับจ้าง รถรับส่งนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาทุกประเภท ยานพาหนะโดยสารที่ใช้ในภารกิจที่เป็นลักษณะส่วนกลางของราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่พักผู้โดยสาร หรือบริเวณที่ใช้รอก่อน หรือหลังการใช้บริการยานพาหนะโดยสารทุกประเภท เป็นต้น แต่ประกาศดังกล่าวก็ไม่สามารถป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ได้อย่างเด็ดขาด จะสังเกตเห็นได้จากมีผู้สูบบุหรี่อยู่ในบางบริเวณที่กำหนดห้ามบางสถานที่อยู่

6) ความคุ้มครองการประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะ ที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ หรือกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวในเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐาน

ของเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ เป็นการประกาศเกี่ยวกับการห้ามสูบบุหรี่แก่ประชาชนโดยทั่วไปซึ่งหมายถึงเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่เข้าไปในสถานที่ที่กำหนดด้วย แต่ประกาศดังกล่าวก็ไม่สามารถป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ได้อย่างเด็ดขาด จะสังเกตเห็นได้จากมีผู้สูบบุหรี่หรืออยู่ในบางบริเวณที่กำหนดบางสถานที่อยู่

7) มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ ในต่างประเทศกฎหมายที่ใช้ในการกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อ การขาย การอนุญาตให้สูบบุหรี่ไว้แตกต่างกัน ในสหรัฐอเมริกาเกือบทุกมลรัฐกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อ การขาย การอนุญาตให้สูบบุหรี่อายุไม่ต่ำกว่า 18 - 21 ปี ในสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์เหนือกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในเครือรัฐออสเตรเลียทุกมลรัฐกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ต่างก็ให้ความเห็นในทางเดียวกันว่าควรจะมีบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อใช้ในการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ เนื่องจากการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนจะเกิดปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ทั้งของผู้สูบและผู้อยู่ใกล้เคียง เป็นจุดเริ่มต้นของการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องเป็นกำลังของประเทศชาติในวันข้างหน้า จึงต้องหามาตรการในการป้องกันเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เห็นว่า การนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในการป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้สูบบุหรี่ในช่วงอายุยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ เนื่องจากกฎหมายมีสภาพบังคับให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตาม แต่เนื่องจากกฎหมายที่จะเป็นมาตรการในการป้องกัน

เด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่มีบทบัญญัติบังคับได้อย่างเด็ดขาด จึงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เป็นมาตรการในการป้องกันเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ดังต่อไปนี้

1) จากผลการศึกษาที่พบว่า การสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีจำนวนมากทุกปี และนับวันจะทวีจำนวนมากขึ้น และในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายจำกัดอายุขั้นต่ำในการสูบบุหรี่เอาไว้ อย่างชัดเจนเหมือนกับต่างประเทศ ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้หรือผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ และมีมาตรา 17 กำหนดโทษถ้าฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกิน สองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ก็ยังไม่สามารถลดจำนวนเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ลงได้

จึงเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 โดยเพิ่มเติม “มาตรา 4 / 1 ห้ามมิให้ผู้ซึ่งอายุไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์สูบบุหรี่” และแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษในมาตรา 17 จากเดิม ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แก้ไขเป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 มาตรา

4 / 1 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

2) จากการที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้ (10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่ปฏิบัติทางการแพทย์ และมีบทกำหนดโทษเอาไว้ในมาตรา 78 ว่าผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวเป็นมาตรการในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าใกล้บุหรี่ แต่ในทางปฏิบัติยังมีผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดน้อยเกินไป

จึงเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในหมวดบทกำหนดโทษ จากเดิม มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

บรรณานุกรม

- ชูชัย ศุภวงศ์ และสุภกร บัวสาย. (2539). **พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย : การสำรวจแห่งชาติ.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.ashthailand.or.th> (4 กรกฎาคม 2557)
- ศรณญา เบญจกุล. (2553). **พฤติกรรมสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย แนวโน้มเพิ่มขึ้น.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.tnamcot.com/content> (5 สิงหาคม 2557)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). **พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และการดื่มสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป.** สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2549 - 2554.
- ยวลักษณ์ ชันอาสา. (2541). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตกรุงเทพฯ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- เยาวเรศ วิสุทรโยธิน. (2548). **พฤติกรรมการบริโภคยาสูบของเยาวชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดพิษณุโลก.** รายงานการวิจัย สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี.
- วารสารณ์ ภูมิสวัสดิ์. (2533). “ชีวิตจะสั้นเพราะควันบุหรี่” **วารสารใกล้หมอ.** ฉบับที่ 14 (พฤษภาคม 2539): 36-38.